

Ma ütlesin, et mõnigi asi selle aja sees oli muutunud. Jah, oli ka. Selle libellonna wana kirikuõpetaja, kus Põlluotsa peremees wõõlmõlder oli, ei olnud enam elawate seas. Warsti pääle selle, kui Põlluotsa peremees oma tütre ja Mardi asja pärast tema käest oli nõuu küsima läinud, oli ta haigeks jäänud ja lähifese pöödemise järele Kõigewägewama ja taewase Jõsanda kohtujärje ette läinud. Selle kohtujärje ette peame üls lord kõik astuma ja omi tegudest aru tegema. Meie peame aga ka sest aru andma, kas meie õigel wiisil ja õiglasest südamest oleme oma rahwa kasu püüdnud. Dän meile, kui seda õiglasest südamest oleme teinud! Siis wõime rahulise meelega Kõigewägewama ees tunnustada, et meie muud ei ole nõudnud kui õigust ja tõde. Üls lord seisame nii hästi meie, kes oma rahwa asja poole hojame, nii kui ka meie rahwa asja wastased maailmade Walitjeja ees. Selle pääle peame mõtlema ja oma rahwa kasu õiguse wõbbal nõudma. Jumal lasseb meie rahwa asja edasi minna. Tema, kes armastus, on meie Gesti rahwast raskest ihu- ja hinge-orjusest päästnud: hirmsa 600 aastase orjapäiwte haawad hakkawad paranema. Jumal on Gesti rahwa palwe hääle kuulnud ja armuline keiser maa pääl meie ihulikku elu lergitanud ja meile riigikodaniku õiguse annud. Armuline keiser Aleksander III. on ka meie rahwa saadikud heledeste wastu wõtnud. See kõik ei ole ialgi enne sündinud. Gestlased olgu temale trund alamad ja tänagu teda.

Meie priiusest on see ka tulnud, et meil juba see dän on kõrgemates ametites nii hästi kiriku-õpetaja kui ka adwokaadi, tohtri, keeletundja ametis ja mujal ka oma Gesti sugu mehi näha, kui seda ka sija maani wähe on ette tulnud.

Niisugune lugu juhtub ka sãäl libellonnas, kus Põlluotsa peremees elas. Ei see olnud mitte niisugune libellond, kus eänemuistne patronaadi õigus walitseb, mille järele üls ainute mõisnik, kes patroni herra on, libellonnale õpetaja wõtab. Libellonna konwendi saadikud walistwad sijn õpetaja, kes juba enne sügisest ametisse astus. Uus

õpetaja aga oli sündimise poolest Gestlane. Koguduse Salla liikmed ja nimelt mõisnikud oliwad küll selle uue õpetaja wasta olnud, aga et Gestlased teda kui ühest suust soowiswad ja et Gestlaste pool ka rohkem hääli oli, siis jäi mõit Gestlaste poole.

Põlluotsa Juhani wõõlmõldri ametis läks muidugi pea teda teretama, tahtis ju uut õpetajat näha saada, tahtis tundma õppida seda meest, kes „Maa sugust“ oli õpetajaks saanud ja teda ta weel ei olnud näinud, sest et ta sell pühapäewal, kui noor õpetaja proowijuttust pidas, haiguse pärast kiriku ei wõinud minna. Juss, labse ja peenise noor mees tuli talle kiriku-mõisas wasta. See'p see noor õpetaja oliqi. Põlluotsa peremees teretas alandlikult, õpetaja teretas wasta. Peagi sobis labse jutt. Õpetaja oli Põlluotsa peremehe meele pärast. Jutt puutus mitmeqi asja külge ja wiimaks ka meie rahwa asja külge. Õpetaja oli wäga laduse jutuga mees ja seletas peagi Põlluotsa peremehele ära, et meie rahwa asi sugugi nii tant ei ole kui armataks ja et seda edendada õiglasest südamest ka sugugi wõit ei ole. Ta ütles ka, et tema ise kõigest südamest Gesti rahwa ja Gesti keele poole hojab ja ialgi oma rahwast ja keelt ei taba ära salata.

Ja waata imet! See oli kõik Põlluotsa peremehe meelt mõõda. Kui ta poolteise tunni järele õpetaja jutust ära lats, oli ta nagu hoopis teine mees. Ta hakkas ise mõtlema ja ei lastnud enam teist oma asemel mõelda. Ta läks ühena rõõmsal näol kodu.

Tema tütar Anu aga oli fewadest saadik olati kurw olnud ja kurwastusest palju kuimemaks jäänud. See kurwastus isa südant, kes oma last ju armastas. Aga ialgi ei olnud ta Anuga enam selle asja üle rääkinud ega ialgi ka Mardist kõnelenud.

Sest wäewast saadik oli ta hoopis labse oma tütre wasta ja rääkis temaga sagedaste isamaa asjade üle. See oli Anule suureks hääks meelets ja rõõmustus teda.

Ühel päewal oli Põlluotsa peremehele jälle asja õpetaja juure minna. Kui ta õpetaja tuppa astus, leidis ta —